

L. U. F. 70 Begravning.

När någon i Bräne hade avlidit, kom det i regel icke som någon inmärkning.

Byborna hade väl reda på varann, och visste om de väntade slutet på någon.

Det var det i de flesta byar. Genomsikten för en är mycket större än nu. De dela de glädje och sorg med varandra.

Resten underväntades, hände dödsfallet innan kl. 10 skulle ringningen ske vid det klosterslaget. Var det efter 10 gick de vänta med ringningen till följande dag.

De avhåriga, tillböden med byborna mötte upp och var närvarande vid kyrkan under ringningen.

Byborna skulle geiva graven. Det fanns inga särskilda säden. Detta är före 1900.

När gravningen var klar, skulle de till

10/8-67

LUF 70

sorgskunt och dricka kaffe.

Föden att skicka begravningstul kom
fäst vid redbokstiftet. De som höjdes
med det var de besattne.

Alla i byn stora som små var tynda
till begravningen.

Träskning och vespning av den döde, gör
des mycket sällan av de anhöriga.

I nästan varje by fanns det en kvinna,
som åtog sig stödet.

De närmast anhöriga stöt ögonen.
En psalmbok lades under haken för
att munnen skulle vara stängd.

Det var vanligt före att begravningsgäst-
erna skulle se den döde, därför ville de ha
den avlidne så racker som möjligt.
En duk lades över ansiktet, men vad de

L 41 F 70

kallades ut jag ej.

Tvättning och rensning skedd oftast
på ett söfflock.

Tvättningen var oftast bestämd i förväg
om det gällde en naken. Men jag har ald-
rig hört talar om någon, som kläddes i
kostym. Däremot en ut stjorta och alltid
skumpor på fötterna.

Stål lades ofta i tvätta för att den
skall inte skulle gå igen. Var det en
hantverkare fick han något verktyg
med sig.

De ansvariga var inte säkra på att
personen var död förrän det höjades
riktigt vatten från becken. Detta skulle
ske under klutringningen först då
var de säkra på att gälen hade läm-

L. U. F. 70

naf kroppen.

Kristan beständes hos smickaren. Det
gällde att taga rätt mått av den döde.
Blev kristan för liten, gick den döde igen
hos smickaren. För att kristan skulle
vara stor nog och hälla bekräftelse smicka-
ren pröfva den. Inle hällen gick det
knaka i den.

Kristorna var av Luv, vachmalad.
Taland om det förslag på tej hand.
För. Istället användes Händelen.
Länga smala band att hälla den med.
De ägdes av byalaget.

När den döde lagts i kristan sattes den
in i ett annat rum. Tällden i något
uthus. De var rädda att råtterna skul-
le börja äta på den. Dagen innan

L.U.F. 70

Begravningen sattes de om sommaren i en lövsked. Fanns det ingen sådan gjorde det en av björkarna. Där ställdes kistan på ett par hockar.

På vintern sattes kistan ut i någon bod som kläddes med lakan.

Blommar eller gräs fanns inte i lekhamnen. Det fanns inte så mycket blommar på den tiden.

Folk var mycket vidsträffa. De anköniga skulle inte lämna sorgehuset före begravingen. De var rädda för att den döde gick igen. De kunde bli gästhemmar. Efter begravingen återgick de till det normala igen, men en viss skilnad iaktstogs.

Omkring 1910 kom fabriksgjorda kistor

LUF 70

Fell Hörsnäsbruk.

Här i Bana använde vi tikkes, den
tillhörd byalags.

Varier kostad av tre annor med ett
tyckt bekvämt svart kläde.

Likvagn fick vi här först omkr. 1915.

Den ägdes av kommunen. Det var många
som inte använde sig av den. De tyckte
det var onödigt att betala vagnen. Jag
fror det kostade 5 kr. att låna den.

De pengarna användes att betala den
som ständigt vagnen efter användandet.

Tre varde kastar skulle dra vagnen.
De fick tjäna. Det ansågs finare att
bli körd än buren.

Stårn och om tikkvagnens inköp
var det aldrig.

L. 4. F. 70

Vägarne till många gårdar var så dåliga
att det inte gick att köra med last och
vagn. Helt bortom där jag bor ligger
ett par gårdar som kallas för Bändel-
gårdarna. Vanligt gick de av de band
(bändelband) de måste använda för att
bära fram till till kyrkan. Det var
olika bärslag som skiftade och bär.
De måste bära och var skyddas med
en sup brännvin.

Jag har hört tales om att de en
gång gick gräva ned ett lik på vägen.
Folket hade haft hungersnöd så deras
krafter räckte inte till.

Då vägarne var bra, användes en fjä-
dervagn. Hästen lades på vagnen för förs-
tan att stå på. I alla byar började av

L. U. F. 70

Vagnen var en små gråa. (Uppl. minn
när min syster begravs 1918 höjde hon
på en lånad fjärrvagn.)

Annars fanns här i Hörsås en lek-
bil, som ägs av begravningsentreprenören.

Uttfärdsbön hölls alltid. Det kunde vara
vem som helst, han kunde vara sångare
för att kunna leda psalmsången. Han
läste också ett stycke ur bibeln eller led
en bön. En sådan präst kallades "vetas-
församling". Samtidigt hade väl uppkom-
mit emedan utfärdsbönen oftast hölls
på vedbocken. Någon gång var prästen
med. Förhållandena på landet var ju stora
därför var det inte alltid lätt för prä-
sten att taga sig fram.

Den döde skulle alltid föras ut med föl-

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L.U.F. 70

Vara först från hemmet, sedan var det
ut i från byn. Skulle bära på lappor
tåstän, skulle den där komma ned på
fötterna.

De närmast manliga anhöriga skulle
bära tåstän.

(Uppg. gällde det militärbegrävningar för
kamrater).

Processionen fick inte vara hur som
helst och det är ju så även i dag.

Först de närmast sörjande sen efter lång
och vridigt. Gamla samt kvinnor
med små barn, fick i regel åka.

Efterhand som processjonen skred
fram mötte folk upp utmed vägen.
Den skulle röra sig långsamt. Kunde
likvagnen fort, skulle det att de ville

L. U. F. 70

Var den dröte i graven så fort som möj-
ligt.

Klockaren stod i Torust. När han såg
begravningslaget komma började ring-
ningen. Vid kyrkogårdsgärdens stod
prästen och tog emot tillbarnen med
hälsnaden. Med stora både ljudad va-
rande sked processionen från till gra-
ven. Det skedd alltid under psalmsång.

Begravningarna var alltid på en söndag.
Före gudstjänsten. Den var om sommaren
kl. 10 på vintern kl. 11.

Jordfästningen skedd alltid ute vid gra-
ven.

Efter jordfästningen skulle begravnings-
deltagarna övervara gudstjänsten.

De satte sig längst ned i kyrkan och

L.U.F. 70

förblev sittande under gudstjänsten.

Män och kvinnor på var sin sida om gån-
gen.

Efter tjänsten gick de sjöjande ut till
graven igen. De minst bekanta till den
politie skulle skotta igen graven.

Prostaren förklarar ej. Först någon gång
mellan 1925-30 tålet blev det vanligt här.

All jordfästas i kyrkan gjordes inte
här. Den förste som gjorde det här var
en förnåmigen handlare och det var 1809.

Sen blev det allt vanligare och nu är det
allmänhet. Här vill jag helst jordfästas
vid graven.

Prosten och kyrkoförbunden fick ett par
kronor. De skulle göra det gratis, men de
fläste ville ge något.

L.U.F. 70.

För gjälvspillningen var det ingen gjälvspil-
ning. De gick tyfstaas i en rummen. På nat-
ten kunde de lagas in genom gjälvarna.

De gick inte besvärade som som helst.
På Hängs trycksgod var det i öst-
kötet. Detta ändrades mellan 1910-20.

Krausarna var beundrade av gran-
na. Finare krausarna var gjorda av plit
och de kunde plit om gjorda både blöd och
blommar. Jag minns att när min mor-
far begroos, iuren (1900) var det sidan
krausarna. Men de lades inte på gälv
utan fogs hem och hängdes på väggen
i rummen. Jag kommer ihåg att vi ha-
de morfar Kraus hängande i min
25 år.

De kom på krausarna i början på seklet.

L.U.F. 76

Det var svårt och vita fjällen täckta till
fina möbler. Dessa klarna lag på ga-
rnen, men lags bort under vintern. De
lag de i vapenhuset.

Kandkukulle förtjänade inte förrän
på 1900-talet början.

Det fanns inte mycket blommor på
den tiden.

Här det så småningom blev modern
och söta blommor på gravarna. Blev
skrodd, isorg och dylika hemmets-
för.

De var de begravningsarna och alla som
sällagat i den skulle hem till kyrkan
på måndag.

De hade oftast kokerskan maten färdig.

Oftast gjordes det så stora begravnings-

L.U.F 70

kalas, så många tog sig för när de
fick sätta sig i skuld.

Till maten serverades brännvin, någon
annan spritord förutom inte. Det druck
en en hembyggd dricka.

Porslin, glas och kaskid lånades av gran-
narna, på senare tid gick det bra att
läna i affären.

Tallriken byttes för efterrätten.

Den åt på stora djupa tallriken.

Alla förvingar, ostkakor, sötsaker,
smörkakor stora framme på bordet
vid ena änden, och på bords för rörelse
en maten framåt. Det var alltid gästade
bord. Middagen var inte slut förrän
långt fram på kvällen. Det hela brukade
avslutas med kaffe och kakor.

L 4. F 70

Det som inte orkades ätas upp, togs med
hem antingen i jäsar, var det hade koken
brukade de ha det i näsduken. De ha-
de alltid en ren näsduk med, det var
nog med tanke på att ha något att
förvara det i som inte orkades äta upp.

Jag tror också att de med avsikt grände
med mig hem åt kassen. Begravnings-
kassan i svart och vitt silkeppap-
per äls inte upp, den togs med hem.

Gästerna som hade kommit långt äga
ifrån låg kvar i sjukhuset, byns folk
gick hem och kom tillbaka dagen därpå
då det var efterkalas. Trede dagen skul-
le de som hade risat erbjudas på kaffe.

Byns fattiga gick också av maten.

Bordet var alltid dukat med vit duk.

L. U. F. 70.

Blommor på bordet fanns inte, Jämför
hies. (Uppst. jag minns att blombruker
var klädd med vitt och svart crepe-
papper och att det ofta var en smula
vit crepepapperslöjare på bordet.
Var det blommor skulle de vara vita.)

De sjöade skulle först ta av maten,
var prätten med kom han Jämför.
Sen var det kvinnans tur. Det var
ett förhållande tillvarat. Men det
gick efter hand.

Sen är den sedan kom att de sjöade
de var först.

De var det maten. Först smörgåsar, med
olika rätter. Köttbullar, vitbål, syltar
olika sorter, kalas, sylt, inlagd sill
biffar, städdarna, sillgratänger m. m.

L.U.F. 70

Tom varumätt en del i regel kalostet. Det
avsågs som mycket fint förr. Till steken
smakades ofta smörsten, ej kavremad.
Sådan fäus inte någon sorts gelé
och lungen hörd till.

När bruket att bjuda på smörgåsar be-
gravningsskonferens infördes minns jag ej.
(Uppf.) Tom helt likt minns jag att det fanns
sådan konferens omk. 1915. Fäusen är
det med sin, jag kan inte komma ihåg
att det bjöds på smörgåsar på begravning.
Först omkring 20-talet, för jag det blev
sed.

Var prästen med på middagen, läste till
maten och även becks Gud för maten.

Ja är det även så vissa dagar. Det är
inte många som vågar ställa sig upp

L. C. F. 70

och lösa till maten.

Begravningskolossen är stora och många
församlingar. På landet är det kanske för-
farande såd att tynda på begravnings-
middag, men icke i så stor omfattning
som för.

Det vanligaste är att begravningsgäster
na bjöds på kaffe, kakor och tvål
på något hotell eller konorton. Middagen
hålls den här för stakten.

Uppgt. Samma är förhållandet i Väster.

Här blir det alldeles vanligt att begrav-
ningar äger rum i sticket. Orsaken är
nog att det blir det billigare och att
en begravning är en familjs angelägenhet!

Byrkogården i Trång är inhägnad av en
mur. På Söngavala byrkogården ligger

L.H.F. 70

endast betalda gravplatser. En ny utvidgning av kyrkogården gjordes 1909. Den var inte avsedd bara för familjegravar, även allmänna gravplatser. De har den utvidgningen och där finns både köpta platser och allmänna. Där finns även utstakad plats för en kyrkhus. Men så den har ingenting blivit gjort. Orsaken är en kostnadsfråga.

I den allmänna kyrkan ligger den fattigare befolkningen.

Öppn. Salmarna är det i Väje. På Tegne- kyrkogården fanns före flera kvartal för de som inte hade råd med familjegrav. Det kostade pengar att köpa en sådan och det var inte många, som hade råd med en sådan utgift. De heller

L.4.F. 76

Var det så vanligt att ha köpplåtar.

Men numera utgör den allmänna plåten
och en liten del av kyrkogårderna. Det är
gamla gravar som väcks. Därför får de
nu ha. Numera begravs ingen på
allmän plåt där. Skogskyrkan och många
kyrkogårderna har ett stort område för
allmänna gravar.

På Tegnekyrkogårderna är det vanligt att
numera ha gravplåtar.

Gamla gravar som inte skötts hade
kyrkogårderna rätt att gräva om. Men först
måste det anmälas i församlingarna att
de ämnar vidtaga detta. De flesta läses
kyrkogårdsförhållningen sköta gravarna.

Därför är det alltid i ordning på gravarna.
På Tegnekyrkogårderna har numera

L.U.F. 76

svärföräldrar en stor familjegras. Den är
avsedd för 7 personer. Vid hemering får
fler plats. För denna grav betalade vi 1000
kr. för 50 år.

Minna föräldrar äro hemmerade och lig-
ga i urnlundan på Skogshäcken. För
50 år 500 kr. men den gravplatsen är
så liten. Det är därför prisbilligare

är så stor. På Skogshäcken tryck-
plantera tryckegård för. samma sort
blommor, inom samma kvartal. Det är
ingen i jord. På Tegnertryckegården
får vi gjorda samma blommor.)

På Hängs tryckegård finns gravstenar
av olika slag.

De äldsta är för stycken järnkärl.

På en stai skrivt. "Vårskanten är en Josef"

L. U. F. 70

Blogg. Jag minns att jag som barn und-
rade mycket över var det kunde vara
för en man. Vårskåken följde ju endast
på Jesu led. Jag fick förklaringen
när jag blev stor. Han hade varit
härskarens byggare.

Den andra hällen var följande leet.
Lamm älde. "Treure gånger fullmäkti-
ge i banken. Hällen hade gjutit ned
i marken så mäktigt i banken myts
inte om jord. Därför blev det "Treure
gångar full". Hällen var nu borta så
hela leeten är mytlig.

Smederna gjorde ofta sina gravvårdar
jätor, se bild. Träskoren var också ven-
liga för. De gjordes av träfurn, ett
mycket hållbart vete. Många förskan-

LUF 76

mer inte någon hållar, träkors eller
snicksvarde. En viss höjd skall det
numera vara, inga trästänger runt grav-
platsen, ej heller stensäcklar. Grus på
gravarna äro heller inte vanliga. För en
del allmoget med grus. Graven påsades
i olika mönster, rätliga och rundiga.

Psychozoidförelse vill ha gräs och plant.
Det blir kallare att skita.

Uppf. När vi köpte familjegraven på
Tegnebykyrkogården 1948. var graven in-
hugnad av en lag träsk. Efter hugg
måga vi höra den best Psychozoiderna
har de senaste åren genomgått en rad-
kaliferändring. Vårken vrid som best
får inte sättas upp. Önskar man en högre
sten än bestämningen, måste Psychozoid-

LUF 70

förvaltningen ha ställning till saken.

På Flyktingarnas kyrkogård är det särskilda bestämmelsen för mullerstenar.

De olika kvarteren är avdelade med häcken. Värmast häcken skall det vara stående stenar en viss höjd tillåtas.

De andra stenarna skall vara liggande.

Det har det varit ändr från 1946 när vi köpte grav där.

Begravningsplatsen för vanlig begravning har mest stående stenar.

Allmänna begravningsplatsen är en jäs jule minns fel små liggande stenar.

På samma kyrkogård har flyktingar begravits. När början var det kors vid varje grav. För några år sedan togs en stor sten, gemensam för dem alla.

L.U.F. 70

På det nya kvarteret i mullunda används som gravstenar. Den kullersten som brukits upp på platsen. På dessa stenar ristades namnen in. Det är nog den vackraste begravningsplats man kan se.

På Tegnerby kyrkogården finns stenen och hållar av olika slag.

Min svärfars far byggde stenen den punkten som restes 1918 se bild.

På vår familjegrav är ett järnkruc med svighetsring. Den gjordes 1956 av Fabrikör Gunnar Lindberg Mörsta.

Vi ville ha denna svighetsring. När finns ett par sådana hos men de är felgjorda. Kanske denna stela ringen se bild.

L.U.F. 70.

De äldsta gravvårdarna ä ä hällarna.
Vita kors restes över begravna. Många
stenar har en snur överst. Här gravit.
gravvårdarna blev moderna vid jag ej. Men
jag tror det var på senare delen av 1800-ta-
let. Det var de förmögna som hade så-
dana. Några gravvårdar med fotografi
i emalj eller bekant glas har jag inte
sett.

Professor Axel Wangel är begravd
på Tegnérvärdshuset. På stenen är hans
huvud inlaggigt.

En masoleum har vi också på Teg-
nérvärdshuset. Kristina Wikström.

Jag har av gamla här i Transeke hört
sagas att dödfödda barn stoppades in i
håll, som fanns i kyrkans grund.

L.U.F. 70.

En grav gravades om jättelika oftast
ben. De brukade stoppas in i en
grushög. Vissade de beslag från kristen
lädas de i en läda som stod i vapen-
huset. Numera förvaras läden i käll-
ren. Den en grav gravades för liten, hette
det att den hade gjort något illt.
Gravarna har alltid gravats öster väster.
För kvinnor står i begravning samma egen-
skild begravningsplats. Dödförde
barn lädas i samma fäst som en vuxen.

De står nog än i dag.

Upp) Ett foster som står sedan det haft
liv. d. v. s. efter 5 minuter, ska ha
samma begravning, eller jordfästning
som om det hade fötts med liv och
sedan avlidit.)

L.L.F. 70

Hjälsozpillingar hade särskild begravnings
plats. Här i Trarvd i östra försameln.

De förnämnde platsen används de som,
som låg närmast kyrkan.

I Trarvd är ingen begravd inne i försam-
len.

Gravstenar som icke används såsom upp-
rust kyrkogårdsmuren.

Här i Trarvd har gravstenar icke an-
vänd för annat ändamål. Men i en
gravsöcken som en gravvård ligger som
högst. Jag har själv sett på den.

De flesta gravar har inga kullar m-
m. Kullarna jämnas när gravarna
hade gjutits. Det berodde på att de
har fört det gick.

Efter ockskiftet började grav-

L.H.F. 70

småskåpningen med blommor. Det var mest
hemmasittet, sitta abredd, isse.

Gravsmåpningstiden är senare tiden
jämfört. Likori att sätta gräs på gravar.
(Oppet) Jag har varit att se den med beinad
gräs skulle vara mycket gammal.)

De arkoner brukar i regel utgåskomman
med blommor på födelsedagar, dödsdag,
begravningstid, samt vid påsk och jul.

Man brukar pynta gravar med blommor
när som helst. På vintern läggs alltid
det en gränshäns, oftast med konst-
gjorda blommor och granskottar.

Blomman och kottarna är först
på senare än de blivit moderna,
likori alla andra konstgjorda blom-
mar, som sätts i vassa.

L. U. F. 70

Julgrannar är inte så vanligt, men brinn-
naglar hus i hus jag inte sett.

Reumatismen i Haryd är högst 25
år gammal. Den förste, som berätta-
des var en agronom.

Här ute på landet är nog de flesta enast
reumatism. i samhället är det tillfälligt.

Vi på landet håller mycket på det
gamla.

Att gå på Psykiatriden ofta motvika
inbrott skulle man inte göra. De kun-
de man få se spöken. Att ta något
med hem från Psykiatriden bäddar inte
lur.

På de platsen, där någon otkommit
genom brändad sätter ett märke
upp. Oftast ett kors. Här i ruin hem-

L.4.F. 70

Orsaken var det en man, som blev drädd
av ett träd. På den platsen sattes ett
kors. Korset är nu borta, men med
vördnad passeras platsen. På samma
platsen skulle man offra, när man
gick förbi. En pine eller sten.
Heabjörn kunde ibland vara stor.
Jag har hört talas om att det begreps
i röjstäl. Oftast var det själspil-
laren, eller de som dött av brändhet.
Har i Trand var en själspilling,
som begreps i en grusgröp. Platsen
är inte långt ifrån där jag bor.
Mannen kallades "Gatuschoonen".
Han blev bortbyld för att ha tagit
silver från en rik bonde i byn.
Folket hade förrunnit. Mannen

L. U. F. 76

jagades och greps. Hela natten miss-
handlades han för att få honom att
bekänna. Men de släppte honom skulle
han tala om var nitaret fanns. De gör-
de så. Mannen sprang till ån och
hoppade dukt i Lagan.

Han duktade och blev begravd
i gusgröden. Uppför de så senare
skulle jag hämta gus i ett gusstyg.
Vad jag började gräva. Kom jag
på ett skelett. Jag gick omhelld
till landfiskalen och anmälde fyndet.
Det bekräftar att det var denne man,
som anklagades för mord, som hade
begravits där. Han jordfästes i vanlig
ordning på Trångs kyrkogård.
Men mannen hade inte stulit silv-

L.U.F. 70

Det Borden tillade det sedan

Jag glömmen aldrig hur rädd jag var
när jag på kvällen skulle komma hem
och gick se det byn i spegeln där
jag hade lagt skedet. Jag var
långt att gå fram för att hämta
ett par saker vid gäststället. Längre
tvekade jag, men jag gick och gick
se en man som med ficklampa lyfte
på skedet. Det var inte spöket
utan doktorn som hade blivit under-
rättad om fyndet och ville undersöka
om det kunde vara samma man.

Bakus gick vi fram till på 30-talet
och gick i ställen under byn.
Innan vi hade bakus, möte de och
var kvar i hemmen till begravingen

L.U.F. 70.

De auköriga ville ha den auktorie hemme
så länge som möjligt. Jag tycker det
är betydligt med en begravnings-
procession med kisten i spetsen.

Det ansågs mindre hederfullt att föra
den auktorie till kyrkan.

Ännu så det alltså att så görs,
ingen tänker på något annat.

De auköriga följde med till kyrkan.
Det var en liten andaktstund hölls.

Stegen och uthet när kyrkan skulle
uppföras var det inte.

Pröningen gjordes på olika sätt.
Utlund processionen följde med
utanför varje gård. Den som gjordes till-
portar, andra rörde den auktories namn.
Pröningen var en heders bebyggelse.

L.U.F. 70

(Uppst.) Han höll att i sina verk som målade
inte framför de goda, som var orädd
med den auktor.)

Grannar sattes upp en på var sin sida
om staden i sorgshuset. Det var inte
skulade eller toppade grannar. Toland
gick vi anmärkning att vi tagit för fina
grannar. Vi ansåg att ingenting kunde
vara för fint för den staden.

Huvustavlor fanns 1870, och nästan
i varje hem, där några hade stt. Toland
kunde det var mer än en.

I Hallaryd fanns en målare, som
hade det som huvudsyssla, många
hade det som bisyssla.

(Uppst. han satt en i Håkonsnäsbruk
och jag skall på den fotografierad.)

L. 4. F. 70.

Vad för de lät göra minnas tavlor efter av-
lidna kanske kan berop på att de inte
hade något fotografi av den död.

Det var ju inte så populärt med
fotografier på den tiden.

I Trångs kyrka fanns inga minnas-
tavlor, plåtar eller kronor som sattes
på kistor.

Sorgdräkten var alltid svart både
för män och kvinnor.

Folk för hade ju inte så mycket glä-
der. När de köpte något fick det bli
svart. De kunde dock avsnåla både
i glädje och sorg. Med aien blev
det svarte grönskiftande.

Kvinnorna bar silvretkläder. Jag var
rätt så till aien kommen, när stöjer

L. L. F. 70

blev moderna. För den stora allmänheten
var det omkring 30-talet vill jag minnas.
(Uppst. Longfjäder hade min syster ett
och det var omkring 20-talet. Varför betyg-
else förkläddt hade var jag. För någon må-
nad sedan skänkte jag det till Smålands
Museum.)

Handskläden var jag inget om, men en vil-
näsduk tillhörde Sorgen. Minns jag inte fel
var det en svart kast pj.

Omkring sketsstiftet var det mest van-
ligt att kvinnorna bar byxor och blus. Byxorna
av hemvävt tyg, blusen av tunnare
material, långärmad, med puff. / syn-
had vid axeln. Håll höjde till halsbånd.
Det var ett löst stycke, som var försett
med örn. Det fästes i hals bakt i nacken.

L. U. F. 70.

Frakta hemskickade skumpan och svarta kängor.
(Uppst. I slutet på 10-talet minns jag att min
mor kan schaklet med en bred bänd av erpse.

1930 kommer jag i häj att hon efter min
morfors död kan ha med "sorgflo". Där
det blev merderat att använda flo. Slips
känner jag inte till. Men slöjor de var in-
te som nu. De var mycket tugga och kängdes
så det blev för flaka fram och för bak.)

Mannen kan sin helgrypskostym. Den var
svart. Med ära hade deklorat grönstreckland.

Hyvhatt kan också. Den var inte så hög
som våra dagars. Bonjan var en fin högskid-
dräkt.

Att Lisa sorgland blev merderat först
omkring 20-talet. Slutet samman bredt.
Sorgland kan om väster arw.)

LUF 70

Man var inte sorgblädd. Folk var fattiga
och hade inte råd till mer än det
nödvändigaste.

(Uppst. När min syster 1918 avled, fick vi
glädjen ha svarta hårband)

Sorg efter föräldern och make, make
bars ett år, efter andra anhöriga ett
halvt år.

Det har ändrats under för under
hvar sorgblädd. Rätt snart efter våra
anhöriga byter kvinnorna till glädje.

Tämlan förkammare älskade. Det finns
kanske en förklaring varför denna sed
har ändrats. Det är ju inte förvånande att
syfta med en sorgslöja, ej heller köra
bil iklädd en säd. Mycket sällan
gi folk ut och promenera numera.

L. U. F. 70

Rokad eller knopp, har jag aldrig sett
någon bär.

Slutet på 30-talet blev det modernt att
bära band på rock - eller knoppslaget

Under den första sorgtiden höll de sig i
sitt i stället, de gick inte gärna ut. Det
var inte passande att dansa eller gå på
andra nöjen.

(Uppf. Samma var förhållandet i Västerås)

Här i Trariga känner jag för som följt
borgerlig begravning. De hade under sin
levnad varit mycket borta till vinningsslaget

Vid en sådan begravning är ingen fört
närvarande. Tonga psalmer sjungs, ej hel.
ber läses någon bön. Tacklat brukar
hållas och klammor förkammare.

Jag har hört att efter en sådan begrav-

L.U.F. 70

ning har en präst förrättat trycklig begravning.

Endast begravningar var jag inget om, men
fanor fick inte tas med in i kyrkan
före 30-talet. De fick ställas utanför
kyrkodörrarna. Efter jordförskening togs
de med ut till gården, där de vaskades
3 gånger över skvamen.

Jag minns en fröken här från Trariga,
som fick se en fanor i begravningsläge.
Hon sprang bakom kyrkan och grände
sig för att stjupa se den.

Det var prästerna, som förstod om
dessa fanor skulle få tas med in
i kyrkan.

Där en ordensbuden antydde att det var
att vi många som möjligt blev bläddra-

L. 4. F. 70

Den möter upp. Samma är förhållan-
det inom huse och organisationer.
I många fall kallas en minnestund
om en adöden kamrat. Det blir ofta
på ordens- eller kyrkoden.

Uppr. Vid militärbegravningar ses på kisten i
den svenska färan. Mörse och sakel
läggs på kistan. Militärornamen
spelar och kamrater som klädd i parade
uniform. Det är även att kamrater
vid regementet här sng fram till
begravnings dagen. Det gäller både officerar
och underofficerar.

Prigs flyktingar har begravts på Hög-
byckens allmänna ting. Efter att alla
härskor upp vid varje grav. På senare
är har en gemensam sten satts över

L.U.F. 76

(äras minnen)

(Uppst. Våljö fick sitt Kvenatorium i mitten på 40-talet. Men föräldern var medlem i Eldbeväringssällskapet, som de sa. Vi hade de inget Kvenatorium och det var förbjudet med kostnader att kvenas på annat sätt. Nu kan man om önskar få bli kvenad utan att tillhöra någon förening. Jag vet ej om den finns kvar. I Våljö är det vanligt med kvenation. Prästerna är ju inte för det.)

Det ska nog bli det också att begravningssten i stället. Håller förhoppningen i och med det. Kostnaderna medbringas. Den begravnings är en familjens angelägenhet för alla fler.

L.U.F. 70

Här i Traryds socken finns begravnings-
kassa. Jag var medlem och jag betor av-
giften var 2 kr. i månaden.

Men 2 kr. i avgift var för mycket för
mig att betala. Jag gick ur kassan.

Numera betor jag kassan för den.

Begravningshyllan är värd 2000 kr.

(Uppg. Jag vet att min fader var med
i kassa och pupillkassan. Han betor av-
giften var var jag ej. Vid dödsfall beto-
des ut en summa, men han betor var
jag ej.)

Numera finns det begravningskassor
reviderade både i Traryd och Skövde-
bruk. Den i Skövdebruk är bara
Här gammal.

Man ska väl fortfarande ge ut ordna

L. U. F. 70

med begravningar. De anser att de vi-
sa den evighet en större heders bebygg-
se.

(Uppst i Vägo var jag inte om att de gjät-
ta till ordna begravningar. Allt öve-
lägs åt begravnings byråerna. Det all-
männa omständighet är att de ordna
det på bästa sätt.

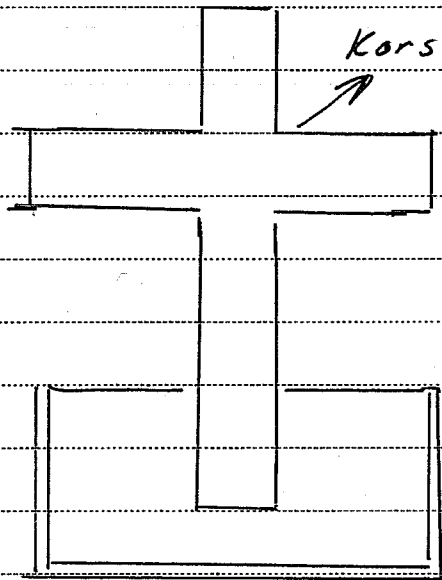
ACC. N:R M. 16979:46.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

L. 4. F. 70

Finns på Traryds kyrkog.

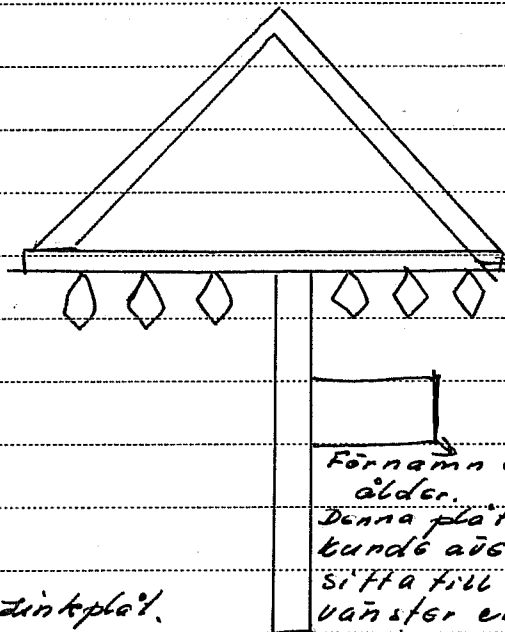
Kors av kärnfuru

Träram runt graven.

Dessa rammar kunde även vara av zinkplåt.

Smides kors.

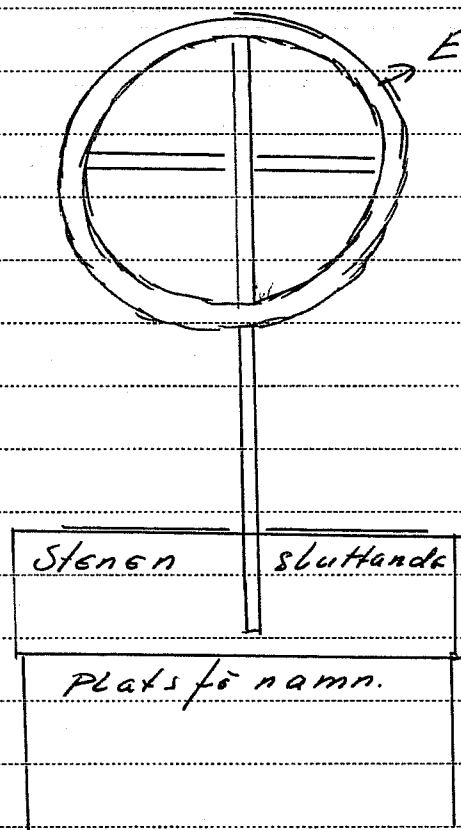
Förnamn och
älder.
Denna plåt
kunde även
sitta till
vänster eller
på toppen
av vinkeln.

ACC. N:R M. 16979:47.

FOLKLIVS-
ARKIVET
LUND

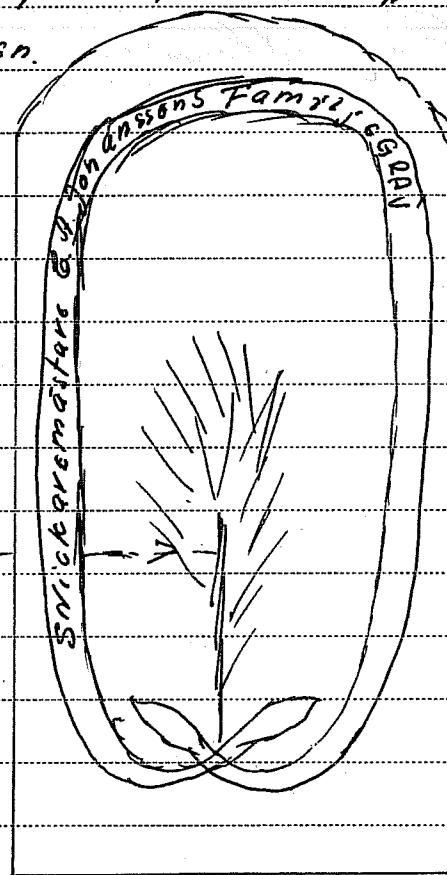
L.U.F. 76

Stenarna finns på Tegner kyrkogård, Växjö.
→ Evighetsringen.

Almqvists Familjegrav.

palma -

Texten är runskrift.

Stenen är huggen av Almqvists fader och restes 1913.